

Posudek na bakalářskou práci kolegy Tomáše Zajíce „Aletheia v době příliš pozdní“

Anna Hogenová

Není to časté číst bakalářskou práci s tak hlubokým pochopením fenoménu pravdy v dnešní postmoderní a znavené době. Tato práce je však dokladem, že to možné je, že je možné, aby student pochopil hluboké souvislosti pravdy a bytí a to tak, že to překvapí i posuzovatele práce. Kolega pochopil velmi dobře, že neskrytost a odkrytost nejsou synonyma, jak tomu velmi často bývá v nedokonalém porozumění dokonce i u renomovaných představitelů humanitních věd. Neskrytost vychází z věci samé a dává se v člověku jako dar. Pravda jako adekvace, rostoucí z myšlení Aristotela přes mnohé filozofy a ukotvující svůj významu v Tomáši Akvinském, pak představuje naši současnost, která tuto teorii podtrhuje; na ní je založena pravda především ve vědách přírodních, ale i některých humanitních. Dalším významným poukazem ve sledu těchto úvah, dobře na sebe napojených z logiky věci, představuje autorův postřeh, tvrdící, že svoboda je předpokladem setkání člověka s neskrytostí, s alethetickým fenoménem pravdy, která je pravdou ontologickou nikoli jen ontickou. Další kapitola popisuje a vysvětluje pravdu pragmatickou, která ovládá současné politiky všude ve světě jako jediný přístup k pravdě vůbec, autor vychází z Jamese, a krůček po krůčku seznamuje čtenáře s platností a úskalími této teorie pravdy. Pravda jako koherence, tolik souvisící především s G. W. F. Hegelem a jeho dialektikou, které byly podřízeny dějiny, společnost i jednotlivec, je autorem explánována na jiných autorech, což přispívá k obohacení čtenářů, kteří jsou s problematikou tohoto druhu obeznámeni. Toto se dá říci i o pravdě marxistické, u níž rozhoduje vždy společensko- historická významnost. Konsensus je pro dnešek pravdou nejvíce podporovanou nejen v politice a v hospodářství, ale především i v některých vědách pojednávajících o vesmíru, je pravdou velmi podporovanou a rozšířenou, mající také svá úskalí, o nichž autor dobře ví. Ontologická pravda však náleží alethei, ontická pravda je inherentní těm ostatním teoriím. Velmi mnoho podrobného promýšlení věnuje kolega Zajíc právě Nietzscheovi a jeho pojetí, tvrdící, že pravda je druh omylu, bez něhož člověk jakožto živočich neumí žít. Tato definice z knihy „Der Wille zur Macht“ je velmi důležitá právě pro pochopení současna, které je zanořeno do relativismu nejen hodnot, ale především pravd. V tom spočívá nejvíce smysl této práce, která má charakter terapeutický, etický, gnozeologický i ontologický. Práce se zdařila, doporučuji ji k obhajobě a kolegovi do rozpravy kladu tuto otázku: Co je možno sdělit druhému o rozdílu mezi ratio essendi a ratio cognoscendi ve vztahu k pravdě?

V Praze dne 30. 4. 2017

prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.